

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN
SURAT.

Manuscripts Library

S.D.P.B.

Coll. No. 576

Title Kuvalayananda - with
Alankāraśāstra

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN, SURAT

Shastri Dinmanishankar Pustak-Bhandara

No. : 876 Subject : Rhetoric.

Title : Kuvalayānanda ^{with} Alankāracandrikā
- Vaidyanātha.

Author : Appaya Dixita Scribe : —

Date of the work : — Date of the Ms. : —

Place of the work : — Place of the Ms. : —

Size : 9.8" by 4.6" Extent : 2 foll.

Language : Sanskrit Script : Devanāgarī

Remarks : Ends abruptly.

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ अत्र चिंत्य महाजह्नी हरिलोचनचंद्रिकां ॥ ऊर्वकवजयानंदसदलंकारचं
कां ॥ १ ॥ चिकीर्षिताथविघ्नसिद्धये इष्टदेवतां नमस्करोति ॥ अमरीति ॥ अत्र चरणमेव पंकजमिति मयूरव्यां
सकादिसमासाश्रयणत्वरिणामालंकारः ॥ चरणे आरोधमाणस्य पंकजस्यारोपविषयचरणत्मानापरि
णतिविनादुरितदुरीकरणक्रियाथवा संभवात् ॥ परिणमः क्रियाथश्चेद्विषयीविषयात्मनेति तच्च हण
त् ॥ नच पंकजमिव चरणमिति पूर्वपदार्थप्रधान उपमितसमास एवास्त्विति शंका ॥ अमरीणां कवरी
भारस्य केशपाशस्य संबधिनी सौगंध्यलोनात् संसृष्टाया च मरीतया मुखरी कृतमिति विशेषणस्या
नुगुण्याभावात् ॥ तस्य पंकजगतत्वेनैव प्रसिद्धेरिति ॥ एतद्विशेषणावगतेन च पादपतनेनानिचय
माना गौरीविषया सुरांगनागतारतिः कविगतांतां पुष्तातीति प्रेयो लंकारो बोध्यः ॥ परस्परं ॥ प्राञ्चौ पु
रतनौ जायापती अथ दुर्भागमहे श्वरौ स्तमः ॥ किं हतो प्रपंचस्य जीववर्गस्य मातापितृसंपन्निरूपाधि
कृताश्रयत्वादि तोपदेषुत्वाच्च ॥ तथा परस्परसंबन्धिन्यास्तपः संपत्तैः फलवदाचरितं फलायितं पर
स्परस्वरूपं ययोस्तौ अत्र परशब्दस्य क्रियाविनिमयविवक्षायां कर्मयति हारे सर्वनाम्नो देवाद्ये इ

तिवार्तिकेन द्विर्भावे असमासवद्भावे पूर्वपदस्य सुपः सुवक्तव्य इत्यनेन सुपः स्वादेशोच परस्पर
रशब्दस्य तत्तेः तत्र पूर्वपदस्य सुपः उत्तरपदस्थायाः षष्ठाश्च संबन्धोर्थः ॥ तथा च पावती तपः
संपत् फलायितः परमेश्वरः परमेश्वरतपः संपत् फलायिता च पावतीत्यर्थो लिभ्यते ॥ तपः संपत्ते
श्च फलं निरतिशयानंद इति तदुपमया परस्परं परमप्रेमास्पदत्वं लक्षणः शृंगारो ब्रूयमानः
सौभाग्यातिशयद्यं जनमुखेन शिवयोर्भाविप्रकर्षेपयवस्यतीति सद्गदयैराकलनीयं ॥ मातापि
तरावितिरूपकाभ्यां उक्तोपमयोः संसृष्टिः ॥ परस्परं चोपमयोः फलायितेत्येकवाचकानुप्रवेश
क्षणः संकर इति दिक् ॥ २ ॥ संप्रति प्रतिपिपादयिषतानां अलंकाराणां स्वतोपुरुषार्थतया फल
त्वायोगात्तेषां रसास्वादौपयिकत्वेन फलवत्त्वं प्रेक्षावतां प्रकृतग्रंथप्रवृत्तये स्वरूपयिष्ठं शृंगारं र
सादिदेवतं श्रीकृष्णं प्रति रसास्वादानंदं प्रार्थयितुं उद्वाह्येति ॥ समुक्तं हो मे मह्यं शश्वद्वंशाव
तिकं नक्तावरणतया सदा प्रकाशमानं त्रयोविगलितवेद्यांतरमानंदं रसो वै स इति श्रुतेः ॥ सपदा
निधेयं दिशब्ददत्तित्यर्थः ॥ यथा श्रुते मुक्तिप्रार्थनीयाः प्रकृते संगत्या पत्तेः ॥ सकः यो धन्यैः

